

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА ІНСТИТУТ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

ПРОГРАМА

Іспиту з іноземної мови для вступу до аспірантури

м. Дніпро

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту до аспірантури з іноземної мови має методично коректно побудовану структуру. Вона складається із вступної частини, де наведено вимоги, що ставляться перед вступниками до аспірантури на вступному іспиті, а також детально описано структуру та зміст вступного іспиту, що передбачає як усну, так і письмову форми.

Програма призначена для осіб, які вступають до аспірантури і володіють іноземною мовою в обсязі, передбаченому програмами, відповідно до національних стандартів вивчення іноземних мов у вищій школі, які узгоджені з міжнародними стандартами у світлі рекомендацій Болонського процесу.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положенням про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, передбачено складання вступниками до аспірантури вступного іспиту з однієї з іноземних мов на вибір.

Вступний іспит з іноземних мов (англійської, німецької, французької) до аспірантури має на меті визначення рівня підготовки вступників з іноземної мови та подальше спрямування навчання іноземній мові в аспірантурі з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України в європейський та світовий освітній простір і потребу в підвищенні рівня знань аспірантами іноземних мов і навичок активної роботи з міжнародними базами наукової інформації. Програма вступного іспиту засвідчує перехід від навчання володінню іноземною мовою до її практичного застосування, до використання її як засобу отримання та обміну необхідною інформацією.

Програма відображає конкретні характеристики рівнів практичного володіння іноземною мовою та встановлює мінімум навчального матеріалу для розвитку передбачених навичок і вмінь мовленнєвої діяльності.

Практичне володіння іноземною мовою передбачає демонстрування високого рівня сформованості функціональної, мовної та мовленнєвої компетенцій.

Функціональна компетенція включає володіння іноземною мовою для академічних цілей, а саме: вміння читати наукові тексти (першоджерела), анотувати та реферувати їх; слухати та конспектувати лекції; готувати та проводити презентації та семінари.

Мовна компетенція передбачає володіння вступником орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови.

Мовленнєва компетенція охоплює рецептивні та продуктивні вміння. Вступник до аспірантури повинен брати участь в усному спілкуванні іноземною мовою в обсязі, передбаченому програмою матеріалу.

ВИМОГИ ДО НАВИЧОК ТА ВМІНЬ В МОВЛЕННЄВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння.

До рецептивних умінь належать читання та аудіювання.

Читання

Вступник до аспірантури повинен вміти:

- виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела, що прочитано;
- читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру;
- володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим);
- читати без словника із швидкістю 500-550 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – 900 друкованих знаків);
- читати за допомогою галузевого словника із швидкістю не менш, ніж 300 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – не менш, ніж 1200-1500 друкованих знаків за одну академічну годину);
- робити висновки й умовиводи на основі переробки отриманої інформації.

Аудіювання

Вступник до аспірантури повинен розуміти:

- запитання екзаменаторів;
- короткі висловлювання й коментарі екзаменаторів;
- повідомлення й оголошення на конкретні та абстрактні теми, мовлення яких є нормативне;
- нормативне мовлення, яке здебільшого зустрічається в суспільному, професійному або академічному житті, і визначати погляди і ставлення мовця так само добре, як зміст інформації.

До продуктивних умінь належать говоріння, письмо та переклад.

Говоріння

Монологічне мовлення:

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
- володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);

- проводити презентації;
- робити коротке непередготовлене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором.

Діалогічне мовлення:

- починати бесіду, вести та завершувати її;
- вести бесіду, демонструючи елементи розпиту, пояснення, висловлення власної думки і т. ін.
- уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією / дискусія).

Переклад

Під час перекладу оригінального матеріалу вступник до аспірантури повинен уміти:

- працювати з двомовним та одномовним словниками;
- вибрати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти;
- давати повний та адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення.

ХАРАКТЕР НАВЧАЛЬНОГО МОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Правила читання

Для розвитку навичок і вмінь читання вступник до аспірантури повинен у галузі орфоепії володіти на рівні автоматизму вимовою всіх звуків іноземної мови до міри, що забезпечує можливість для вступника зрозуміти промовлений текст.

Вступник до аспірантури повинен також володіти автоматизмом паузації на основі синтагматичного ділення речення, зв'язністю сприйняття і відтворення синтагм і основними інтонаційними контурами.

Граматичний мінімум

Граматичний мінімум з **англійської мови** передбачає знання таких тем:

1. Речення. Порядок слів в англійському реченні.
2. Комунікативні типи речень. Розповідні, питальні та заперечні, питально-заперечні речення.
3. Типи питальних речень.
4. Іменник. Однина та множина іменників. Присвійний відмінок.
5. Артикль (*a/an; the*).
6. Займенник. Особові, присвійні, вказівні, питальні займенники. Неозначені займенники *some, any, somebody, something, anybody*,

- anything* і заперечні займенники *no, nobody, nothing*.
- Кількісні займенники *many, much, few, a few, little, a little*. Неозначено-особовий займенник *one*. Підсилювальні та зворотні займенники.
7. Зворот *there is, there are*.
  8. Слова - замітники.
  9. Прикметник. Ступені порівняння.
  10. Прислівник. Ступені порівняння.
  11. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.
  12. Прийменник. Прийменники часу. Прийменники місця.
Прийменники руху.
  13. Безособові речення.
  14. Дієслово. Допоміжні та смислові дієслова, дієслово-зв'язка.
  15. Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.
  16. Часова система англійського дієслова в активному стані:
    - *Present, Past, Future Simple; Future Simple-in- the Past;*
    - *Present, Past, Future Progressive; Future Progressive-in- the Past;*
    - *Present, Past, Future Perfect; Future Perfect-in- the Past.*
  17. Часова система англійського дієслова в пасивному стані:
    - *Present, Past, Future Simple; Future Simple-in- the Past;*
    - *Present, Past Progressive;*
    - *Present, Past, Future Perfect; Future Perfect-in- the Past).*
  18. Модальні дієслова та їх еквіваленти. Ознаки модальності *to be + Infinitive, to have + Infinitive, ~should + Infinitive*. Модальні дієслова з перфектним інфінітивом.
  19. Узгодження часів.
  20. Пряма та непряма мова.
  21. Умовні речення.
  22. Безособові форми дієслова. Дієприкметник. Інфінітив. Герундій.
  23. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.
  24. Ввідні дієслова (*see, hear, know, want...*) як ознаки тричленної дієслівної конструкції з інфінітивом і її значення. Ввідний елемент (*is said, is known, seem ...*) як ознака суб'єктного інфінітивного звороту (*He is said to arrive soon*) і його значення.
  25. Найуживаніші суфікси, префікси англійської мови наукової літератури та їх значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.
  26. Мінімум для оволодіння читанням передбачає подальшу автоматизацію вказаних явищ; основні випадки виразу модальності і використання форм умовного способу підмови даного фаху.

Граматичний мінімум з **німецької мови** передбачає знання таких тем:

MORPHOLOGIE

1. Das Verb. Die Hilfsverben. Die schwachen Verben. Die starken Verben. Die Mischverben. Die Modalverben.
2. Das Partizip. Das Partizip I. Das Partizip II.
3. Die Zeitformen.
  - Das Präsens*
  - Das Präteritum*
  - Das Perfekt*
  - Das Plusquamperfekt*
  - Das Futur I*
  - Das Futur II*
4. Das Passiv
5. Das Stativ
6. Der Infinitiv
7. Der Imperativ
8. Der Konjunktiv
9. Das Substantiv. Deklination der Substantive. Die Bildung der Mehrzahl. Der Artikel.
10. Das Adjektiv. Die Deklination der Adjektive. Die Steigerungsstufen der Adjektive
11. Das Pronomen. Personalpronomen. Das Reflexivpronomen *sich*. Possessivpronomen. Demonstrativpronomen. Fragepronomen. Relativpronomen. Das unpersönliche Pronomen *es*. Indefinitpronomen. Negativpronomen. Reziprokpronomen.

SYNTAX

1. Der einfache Satz. Der Aussagesatz. Der Fragesatz.
2. Positive und negative Sätze.
3. Negative Pronomen und Adverbien.
4. Die Wortfolge in einem einfachen Satz.
5. Infinitivsatz
6. Der zusammengesetzte Satz. Die Satzreihe. Das Satzgefüge.
7. Der Text.
8. Direkte Rede.
9. Indirekte Rede.

Лексичний мінімум

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику, що відповідає галузі знань вступника.

У цей мінімум входить загальнонавчана термінологічна лексика за фахом, а також так званий потенційний словник, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі й який складається з:

- інтернаціональних слів, подібних за виразом і таких, що збігаються за змістом в українській та англійській мовах;
- відтворюваних похідних і складних слів, створених із знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей.

Для роботи над літературою з фаху вступник також повинен знати найбільш уживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

УСНЕ МОВЛЕННЯ

Граматичний мінімум з англійської мови

Для оволодіння вміннями і навичками усного мовлення граматичний мінімум передбачає:

– уміння висловити думку в простому розповідному реченні (ствердження і заперечення); ставити загальні і спеціальні питання, використовуючи для цього структури як особових, так і безособових речень, у тому числі з модальними дієсловами *can, may, must*;

– висловлювати спонуку за допомогою спонукального способу, а також конструкції з дієсловом *let*;

– використовувати для опису конструкції *There is (There are)*. Ці граматичні структури мають бути відтворені вступником до аспірантури в мовленні на рівні автоматизму.

Для виразу думки в мовленні вступник до аспірантури повинен володіти навичками використання артиклів, створення форм множини та однини іменників, безприйменникового та прийменникового виразу граматичних стосунків, використання основи іменника в якості означення, створення ступенів порівняння прикметників і прислівників, створення порядкових числівників, форм особових присвійних займенників, форм *Present Past, Future Indefinite; Present Continuous, Present Perfect Active; Past Indefinite Passive*. Розвиток навичок аудіювання передбачає оволодіння також формами пасивного стану в *Present Indefinite*, інфінітивом у функції обставини, простою формою герундія, сполучниковими підрядними реченнями. Передбачається також оволодіння підрядними реченнями додатку, означення, обставин та умов дійсного способу. Навчальні мовні ситуації, у яких використовується лексичний і граматичний матеріал, групуються відповідно до тематики, що вивчається, і зв'язані з темою “Спеціальність вступника” і проблемами, що висвітлені в текстах для читання.

Активний лексичний мінімум

Активний лексичний мінімум має складати не менш ніж 1200 слів і словосполучень.

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Зміст вступного іспиту

Вступний іспит з іноземної мови до аспірантури передбачає декілька частин і містить низку завдань різних рівнів складності, націлених на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетенції вступника.

Структура вступного іспиту

1. Читання із словником оригінального тексту з фаху з точною передачею змісту прочитаного у формі письмового перекладу. Обсяг тексту із розрахунку не менш ніж 1500 друкованих знаків за одну академічну годину.

2. Читання без словника оригінального тексту з фаху з передачею змісту у формі переказу українською або іноземною мовою. Темп читання не менш ніж 400 друкованих знаків за хвилину. Обсяг тексту не менш ніж 900 друкованих знаків.

3. Бесіда іноземною мовою згідно з тематикою, передбаченою програмою.

Список тем для співбесіди (англійська мова)

1. Introduce yourself (your education, work experience, scientific interests).
2. Ukraine (geographical position, territory, population, climate, natural resources, industries, government structure).
3. Great Britain (geographical position, territory, population, climate, natural resources, industries, government structure).
4. Science in Ukraine.
5. Kyiv.
6. Great scientists.
7. London.
8. Higher educational establishment you graduated from.
9. Education in Ukraine.
10. Higher education in Great Britain (London University, Oxford University).
11. Protection of nature.
12. Main points of one's post-graduate research work.

Список тем для співбесіди (німецька мова)

1. Vorstellungsgespräch (Ausbildung, Arbeitserfahrungen, wissenschaftliche Interessen).
2. Die Ukraine. Allgemeine Charakteristik.
3. Die Verfassung der Ukraine.
4. Die gesetzgebende Gewalt in der Ukraine.

5. Die vollziehende Gewalt in der Ukraine.
6. Die rechtsprechende Gewalt in der Ukraine.
7. Die lokale Selbstverwaltung in der Ukraine.
8. Der Staatsaufbau in Deutschland.
9. Der Bundespräsident.
10. Das Grundgesetz für die BRD.
11. Die gesetzgebende Gewalt in Deutschland. Der Bundestag.
12. Die gesetzgebende Gewalt in Deutschland. Der Bundesrat.
13. Die vollziehende Gewalt in Deutschland. Die Bundesregierung.
14. Die Europäische Union.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Оцінювання іспитів здійснюється за 100-бальною шкалою за системою ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання
90-100	A	відмінно	Вступник виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
82-89	B	дуже добре	Вступник вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
74-81	C	добре	Вступник вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
64-73	D	задовільно	Вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
60-63	E	достатньо	Вступник володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
1-59	F, FX	незадовільно	Вступник володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

Знання кожного окремого вступника до аспірантури оцінюються як середній бал за кожне з трьох питань екзаменаційного білета.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Англійська мова для аспірантів та наукових співробітників: навч. посіб. / Т.І. Бондар, З. Ф. Кириченко, Д. М. Колесник та ін.; за ред.. В. К. Шпака. К.: ЦУЛ, 2005. 325 с.
2. Ільченко О. М. Англійська для науковців. The language for science: підруч. / О. М. Ільченко К. : Наукова думка, 2010. 288 с.
3. Мартиненко А.О. Англійська граматики в таблицях: навч. посіб. / А.О. Мартиненко. К.: КНЕУ, 2006. 168 с
4. Когут С. І. English for bankers: навч. посіб. Тернопіль.: Астон, 2001. 200 с.
5. Наконечна А. П. Сучасна англійська мова. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. 224 с.
6. Ятель Г. П. та ін. Англійська мова для студентів технічних вузів: Підручник / Г. П Ятель, Б. М. Князівський, Ф.К. Кузик; За заг. ред. Г.П Ятеля. – 2-ге вид., перероб. і допов. К.: Вища шк., 1993. 382 с.
7. Говоримо англійською: 40 розмовних тем / Уклали: Л. П. Ільєнко, М.Г. Кононенко, Л. С. Соловей. К.: Либідь, 1997. 96 с.